

- *Initiatieven en ervaringen in coronatijd*
- *Emotie: beweging richting verbondenheid*
- *Bardo in beweging: nieuwe gezichten*

NIEUWSBRIEF BARDO

Zomer 2020

Beweging alom

Perpetuum mobile

Perpetuum mobile; een naam voor een denkbeeldige machine die voortdurend in beweging is. En die zichzelf ook voortdurend in beweging houdt. Niet voor niets denkbeeldig; energie voor beweging en zeker eeuwigdurende beweging moet toch ergens vandaan komen.

Meebewegen met Corona

Deze nieuwsbrief staat in het teken van Bardo en beweging. Er is namelijk volop beweging. Niet in de laatste plaats door corona. We hebben de nodige aanpassingen doorgevoerd in onze werkwijze. Uiteraard volgen we de algemeen geldende richtlijnen van het RIVM; zoals geen handen schudden, veelvuldig handen wassen en voldoende onderling afstand houden. Maar daar blijft het niet bij. Door vrijwilligers op een andere manier in te zetten hebben zij minder contact met patiënten en beperken we de inloop in Bardo. Bezoek blijft welkom, maar ook hier gelden extra regels. Zo houden we het besmettingsrisico zo klein mogelijk. Met al deze inspanningen blijft het mogelijk om zorg te bieden zoals we die voor ogen hebben; met warmte en aandacht. Afgestemd op de behoeften en wensen van de zieke en zijn/haar dierbaren waarbij onze flexibiliteit en creativiteit volop wordt benut.

Corona stimuleert ook de inzet van digitale overlegvormen. Dat geldt voor de hele samenleving en voor Bardo. Zo wordt er digitaal vergaderd, en scholing gegeven.

Bardo is ook in beweging als het gaat om verbetering van kwaliteit en de dienstverlening. En omdat dit net als bij een perpetuum mobile niet vanzelf gaat, maken we gebruik van de energie van 'een buitenboordmotor' in vorm van Lisette den Hollander. Haar inbreng helpt Bardo om nog beter na te denken over de zorg die we willen bieden en hoe we dat met elkaar waar kunnen maken.

Nieuwe meebewegers

Energie vertaalt zich uiteindelijk altijd in 'handen uit de mouwen' van medewerkers. Ook rondom medewerkers is er 'beweging'. Door verhuizingen, pensioenen of nieuwe banen zijn er mensen bij Bardo vertrokken. We zijn blij dat er nieuwe medewerkers zijn bijgekomen met hun eigen inbreng en energie. We hopen dat iets van de energie die we als Bardo voelen en de beweging die dit geeft door het lezen van de nieuwsbrief tastbaar wordt. Niet alleen omdat we graag delen wat ons bezighoudt, maar ook omdat we niet zonder energie van buiten kunnen. Dank voor jullie betrokkenheid bij Bardo in welke vorm dan ook. 📍

Bardo in een bijzonder tijd

Dagelijks brengen we rust en vertrouwen in de laatste fase van de patiënten in Bardo. Het is een levendig huis waar vrienden en familie, medewerkers en vrijwilligers en deelnemers aan de leerhuisactiviteiten komen. De uitbraak van Covid-19 noodzaakte ons tot minder activiteit en beweging in huis om de besmettingsrisico's zo klein mogelijk te houden. Maar het lukte om de zorg te continueren. Bardo is open gebleven en bezoek is en blijft mogelijk. Wij ontvingen hartverwarmende reacties deze tijd. Dank daarvoor namens het hele Bardo team! Inmiddels zijn er versoepelingen ingezet en is de inzet van vrijwilligers groter geworden. Zo ontstaat het 'nieuwe normaal'. Maar één ding blijft gelukkig altijd hetzelfde: de compassie en warmte in de goede zorg die wij onze patiënten bieden.

Simone Koops-Ouwerkerk
Directeur/bestuurder

Een bijzondere intake in coronatijd

Bea Zijlmans: consulent palliatieve zorg Ondersteuning Thuis

In deze coronaperiode hebben wij in Bardo ook restricties, zo doen we de intakes voor het begeleiden van mensen in de thuissituatie niet aan huis maar per telefoon. Ter bescherming van de patiënt en uiteraard ook voor onszelf. Niet fijn en heel onpersoonlijk. Het blijft altijd het prettigst wanneer je bij elkaar bent en contact kunt maken. Uiteraard kun je ook beeldbellen, of contact hebben via zoom, facetime of via de app. Dit is echter niet voor iedereen weggelegd, zeker niet voor de meeste ouderen. Een aantal patiënten spreek ik daarom nu alleen nog per telefoon. In deze tijd houden veel mensen iedereen, ook familie, buiten de deur uit angst om corona te krijgen, zeker omdat men weet dat de IC vaak geen optie meer is. Ik maakte een telefonische afspraak met een patiënt, het begon net lente te worden. Hij had een idee en gaf aan dat hij het wel zag zitten om bij hem in de tuin af te spreken op gepaste afstand. Wat geweldig!

Later kreeg ik een aanvraag voor een nieuwe patiënt. Ik belde voor een afspraak en vroeg of hij de intake per telefoon of thuis in zijn tuin wilde doen. Hij wilde het graag in de tuin. Een bijzondere ontmoeting volgde, hij opende de deur voor mij en had een bijzondere begroeting. Met zijn hand op zijn hart maakte hij een kleine buiging een knikje met zijn hoofd en een tikje aan zijn strohoed. Heel bijzonder en respectvol. De zon scheen. Hij deed zijn verhaal. Dit voelde zo mooi: een bijzondere ontmoeting. Even weer een warm stukje contact in deze bijzondere corona tijd. 📍

Heeft u een mooie ervaring of bijzonder verhaal over de zorg of ondersteuning van Bardo en wilt u deze delen in de nieuwsbrief? Mail dan naar info@hospicebardo.nl.

Verwendagen 2020

Bardo biedt twee keer per jaar een verwendag aan, in samenwerking met Stichting Adamas. Patiënten die thuis door Bardo worden begeleid, nodigen we, samen met partner of vriendin of kind, voor deze dagen uit. Een ontvangst met koffie en gebak, een activiteit, massage en een lunch of high-tea. Even een dagje in de watten worden gelegd: patiënten genieten hiervan. Jammer genoeg is dat dit jaar nog niet doorgegaan in verband met corona.

Marcel en Mirjam genieten van hun high tea

Adamas Inloophuis heeft van Stichting Roparun geld ontvangen om een lotgenotengroep voor palliatieve gasten op te zetten. Ook dit kon helaas niet doorgaan. Daarom heeft Adamas het idee geopperd om bij patiënten thuis een high-tea te verzorgen, aangeboden door Venneper-Lodge. De consulenten van Ondersteuning Thuis, Nel en Bea, zijn door Adamas gevraagd om patiënten te benaderen die wel een oppeppertje kunnen gebruiken. De patiënten die zij belden waren blij verrast en hadden er enorm veel zin in. Adamas heeft de patiënten benaderd en de gewenste dag en tijd voor de high-tea met hen afgesproken. De high-tea werd net in de periode dat het heerlijk weer was bezorgd, dus kon men heerlijk in de tuin hiervan genieten. Patiënten waardeerden dit enorm, stuurden foto's en waren erg blij met dit verzetje. We vinden het ontzettend leuk dat wij als Bardo in samenwerking met Adamas hieraan mee mochten werken en op deze manier voor een mooi moment konden zorgen. 📍

Zorgvrijwilligers in coronatijd

Pauline Mebus: zorgvrijwilliger

Voor corona waren we veel in contact met de gasten bij Bardo. Alleen of samen met de verpleging. Ging een bel op een kamer dan lieten we alles vallen en liepen we direct naar de gast die belde. In sommige gevallen help je zelf, een andere keer pakt de verpleging het op. Normaal gesproken maken we ontbijt en lunch en brengen het naar de kamer of dekken we gezellig de tafel in de huiskamer. Bij het avondeten helpen we de kookvrijwilliger, zolang er niet gebeld wordt en brengen we het eten naar de kamer of serveren het in de huiskamer. 's Ochtends helpen we de verpleging met wassen en verschonen en 's avonds met het klaarmaken voor de nacht. Nu in coronatijd komen wij, als zorgvrijwilligers, niet op de kamers van de gasten. Alle activiteiten

die met de gasten zelf te maken hebben, worden nu door de verpleging gedaan. Wij proberen hen dan zoveel mogelijk te ondersteunen met activiteiten buiten de kamers zoals de (af)was, boodschappen opruimen, eten verzorgen, mensen op afstand binnen laten en het ervoor zorgen dat er niet meer dan twee mensen tegelijk op de kamers komen. We hopen dat deze tijd snel weer voorbij gaat en we weer terug kunnen naar hoe het was. Maar dat deze ondersteuning nodig blijft, spreekt voor zich. We werken nu tijdelijk met veel minder vrijwilligers samen en dat is wel wat ongezelliger. Toch ben ik blij dat ik ook op deze manier iets kan bijdragen aan de activiteiten in Bardo. Blij en dankbaar! 📍

Een door vrijwilligers verzorgd paasontbijt in tijden van Corona

Bardo in beweging: nieuwe gezichten

Dichtbij de essentie van het leven

Half mei ben ik begonnen bij Bardo als algemeen geestelijk verzorger. Veel mensen denken dat geestelijke verzorging over geloof gaat, maar de gesprekken die ik voer gaan veel breder. Over het handen en voeten geven aan het leven en de dood en hoe je daarmee om kunt gaan. Door de gebeurtenissen van de laatste maanden lijkt het erop dat mensen die ziek zijn en misschien zullen overlijden liever thuis blijven, omringd door hun dierbaren, dan dat ze het risico willen lopen in een ziekenhuis geen bezoek meer te kunnen ontvangen en eenzaam te zullen worden. Gelukkig zijn bij Bardo dierbaren nog steeds van harte welkom en is van die vorm van eenzaamheid bij ons in huis gelukkig geen sprake. Wat wel opvallend is, is dat patiënten later naar het hospice komen: de komst lijkt dus te worden uitgesteld. Je ziet dat de mantelzorgers dan vaker overbelast is en het erg zwaar heeft. Als iemand hier dan uiteindelijk wordt opgenomen, valt er een last van hen af.

Ik vind het bijzonder om heel dichtbij mensen te mogen zijn op een thema (de dood) dat in de samenleving toch vaak heel ver weg is. Dat merk ik ook in mijn werk als remonstrants predikant. Soms denk ik dat je niet dichtbij de essentie van het leven kunt komen dan rond de dood. Iedereen in deze fase lijkt in een vertraagde tijd te leven. Er komen veel vragen en verhalen naar boven, er vinden mooie gesprekken plaats, er wordt soms onbedaarlijk gelachen en natuurlijk ook gehuild.

Bardo is voor mij een bijzondere plek met bijzondere mensen die een enorme drive hebben om het zo goed mogelijk te doen. En dat zie je terug bij de mensen die we ontvangen. Wat voor mensen je ook tegenkomt, van mopperkont tot joviaal persoon, iedereen waardeert de aandacht en laat dit ook welwillend toe.

Ik kijk uit naar een mooie tijd bij Bardo: van de mooie en interessante gesprekken met mensen hier in huis en hun dierbaren, tot nieuwe vormen voor herdenkingsbijeenkomsten en de cirkel van licht, en laagdrempelige manieren om vanuit het leerhuis met allerlei mensen in gesprek te gaan over het leven en de dood. Mooie uitdagingen!

Jan Berkvens
geestelijk verzorger bij Bardo

Kwaliteit is nooit af

Wie oog heeft voor kwaliteit kan zijn hart ophalen in Bardo. Ik ondersteun Bardo met veel plezier als “buitenboordmotor” bij het doorontwikkelen van het kwaliteitssysteem, dat is gebaseerd op het PREZO keurmerk Hospicezorg. Bardo streeft niet naar een “papieren tijger”, maar naar een dynamisch kwaliteitssysteem dat helpt om de organisatie op koers en de kwaliteit op peil te houden, met de juiste mensen op de juiste plaats.

De eigenheid van iedere patiënt en zijn naasten staat bij Bardo voorop. In de zorg staat steeds de oprecht gestelde vraag centraal: “Wat moet ik nu van je weten om je de best mogelijke zorg te kunnen bieden?” De zorg wordt met passie en flexibiliteit verleend, soms in heel moeilijke omstandigheden. Patiënten en naasten voelen zich in hoge mate gezien, gehoord en gesteund in de laatste levensfase, zowel in de ondersteuning thuis, in het hospice als bij de nazorg-activiteiten. De ervaringen van patiënten en naasten, de verhalen van medewerkers en de blogs maken steeds weer indruk op mij. Bardo heeft in de coronacrisis in hoog tempo een nieuwe werkroutine neergezet en ook daarbij kwaliteit hoog in het vaandel gehouden. De digitale herdenking is daar een indrukwekkend voorbeeld van. Bovenstaande zou de vraag kunnen oproepen of het wel nodig is om het kwaliteitssysteem door te ontwikkelen. Het antwoord is ja! Sommige kwaliteitsdocumenten bleken verouderd, en voor een aantal thema's is het nodig nieuw beleid te ontwikkelen. Bardo wil (ook nieuwe) medewerkers en vrijwilligers voldoende helderheid bieden wat de patiënt en zijn naasten mogen verwachten en wat dit van hun handelen vraagt. De organisatie creëert de benodigde voorwaarden.

Het goede blijft behouden, er wordt continu geleerd en gericht verbeterd. Dat doen we samen. In de dagelijkse praktijk, tijdens alle overleggen en op teamdagen, maar ook in leercirkels, waarin we met medewerkers op thema's verbetervoorstellen ontwikkelen. Medewerkers leveren een enthousiaste waardevolle inbreng: beleid en praktijk raken daarmee verbonden aan elkaar. Ondertussen staan de ontwikkelingen in de palliatieve zorg niet stil. Het Leerhuis van Bardo levert daar een inhoudelijke bijdrage aan, zowel in Bardo, regionaal als landelijk. Dat is uniek en van grote waarde. Bardo is volop in beweging en wil nu en in de toekomst het beste bieden aan patiënten en hun naasten. Kwaliteit is nooit af. Gelukkig maar!

Lisette den Hollander
senior kwaliteitsadviseur a.i. bij Bardo

Emotie; beweging richting verbondenheid

'Wat is een emotie eigenlijk?' Een vraag die makkelijker gesteld dan beantwoord is. Op de teamdag spraken we over deze vraag. Al snel wordt gedacht aan huilen, lachen, boosheid, gevoel van onmacht. Allemaal voorbeelden die waarschijnlijk herkenbaar zijn. Maar daarmee is het nog niet perse antwoord op de vraag. Het hielp ons om te kijken naar de herkomst van het woord. Emotie komt van het Latijnse werkwoord 'emovere' wat zoveel betekent als in beweging of naar buiten bewegen. Dat maakt het ook makkelijk om verband te leggen met andere woorden in onze taal. Denk bijvoorbeeld aan motivatie of een motief voor handelen. Emoties zetten in beweging en geven richting aan bepaald gedrag.

Het is nog niet zo makkelijk om emoties en gedrag van anderen te begrijpen. Toch is gedrag en emotie vaak terug te leiden op het verlangen onderling contact te hebben en dus met elkaar verbonden te zijn. In de laatste levensfase spelen emoties en dit verlangen naar verbondenheid ook een grote rol. Als het overlijden dichtbij komt en daarmee het afscheid tastbaar wordt roept dat emoties op.

Voor de één staat verdriet op de voorgrond - ik ga jullie zo missen, voor de ander boosheid - mijn leven is nog niet klaar en voor weer een ander dankbaarheid - wat heb ik van het leven genoten. Dit speelt natuurlijk niet alleen bij de stervende maar ook bij zijn of haar dierbaren. Het onderlinge samenspel van emoties brengt een eigen dynamiek met zich mee, die voor ieder weer anders is. Tegelijkertijd zit er vaak wel een patroon in. Het is een dynamiek die zich vaak toespitst rondom loslaten omdat het leven tot een einde komt enerzijds en anderzijds het vast willen houden aan het leven en geliefden.

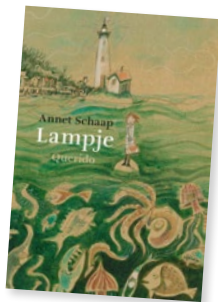
Juist in de laatste levensfase speelt verbondenheid een belangrijke rol. Christiaan Rhodius, arts in Bardo, schreef hierover al langer geleden een artikel onder de titel 'Dynamiek rondom het levenseinde.' Het artikel kunt u lezen op onze website www.hospicebardo.nl/leerhuis/publicaties.

Bea Zijlmans en Nel van der Linden, de consulenten van Bardo Ondersteuning Thuis hadden hun creatieve collega Elly Plasmeijer gevraagd een schilderij te maken dat uitdrukking gaf aan de wens verbonden te zijn met hun patiënten in de thuissituatie. Op de foto overhandigt Elly haar zelfgemaakte schilderij.

Op 6 maart gaf Christiaan op een landelijk congres voor psychologen rondom de relatietherapie 'Emotionally Focused Therapy' (EFT) een workshop over ervaringen met de dynamiek van loslaten en vasthouden, ook wel 'palliatieve paradox' genoemd. Wat Bardo beweegt om aan een dergelijk congres deel te nemen? We delen graag van hetgeen we van elkaar als team leren over palliatieve zorg in de overtuiging dat anderen baat (kunnen) hebben bij ons handelen. ↻

Bardo leest Lampje van Annet Schaap

Dit is een verhaal over de zee.
Over geheimzinnige zeewezens
en woeste piraten...

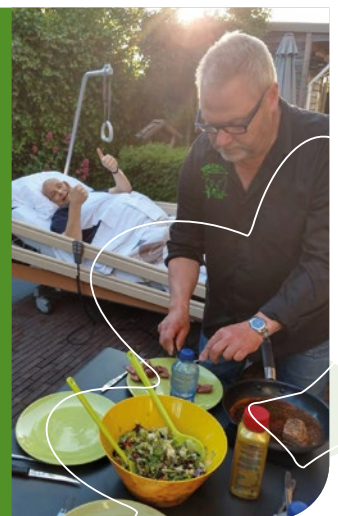
Over Lampje, de dochter van de vuurtorenwachter, die iedere avond de eenenzestig treden beklimt om het licht aan te steken. Over een stormachtige avond, waarop de lucifers op zijn en alles misgaat. Maar vooral over dapper zijn en meer kunnen dan je ooit had gedacht.

"Een boek vol spanning. Het avontuur gaat steeds verder. Iedere keer werd ik weer verrast. Ik wilde steeds dat het boek verder werd voorgelezen. En nu wil ik het nog eens lezen."

Emiel Rhodius (zoon van Christiaan (arts in Bardo))
over zijn favoriete boek.

Buiten koken en eten; beste vrienden

Hoe gezellig is dit!?
Samen met een goede vriend
(de beste!) de door hem
gekookte lievelingsmaaltijd
buiten in de tuin op te eten...
Het was genieten met een
grote "G" voor deze heren!

'Woorden van Bardo' is het blog dat Christiaan Rhodius, arts bij Bardo, bijhoudt. Veel blogs gaan over gesprekken met patiënten. Gesprekken over intense onderwerpen. Elk gesprek is op zichzelf weer uniek. Het is niet zozeer een uitwisseling van gedachten als wel een ontmoeting van personen. Het is een voorrecht te merken hoe een goed gesprek onderlinge verbondenheid geeft.

Telefoon

'Ben gelukkig niet misselijk meer.' Nelleke zucht diep. Alsof ze de herinnering aan de misselijkheid weg wil blazen. 'Vorige week was het erg. Nou, nou,' ze schudt haar hoofd en kijkt me indringend aan, 'zo erg...', dan hoeft het voor mij niet meer hoor.' Haar donkere bril en bleke huid, net zo'n contrast als voor en na de andere medicatie tegen de misselijkheid. 'Blijf nog steeds moe en lig bijna de hele tijd. Ik houd bezoek nu ook wat af, maar...', ze kijkt me nu olijk, bijna ondeugend aan en gooit haar been kaarsrecht de lucht in op een manier die ik haar niet na-doe, 'voel me fit genoeg om in bed wat oefeningen te doen.' Ik zit naast haar bed en ben blij toe.

Sinds enkele weken weet ze van de kanker in haar buik. En dat ze hieraan gaat overlijden. 'Denk je ... nog een paar jaar en dan richting pensioen... en dan opeens... ga je richting 't hospice.' Ze vertelt nuchter en ontspannen tegelijk. 'Ik had vorige week echt een steen op mijn borst, ik ging naar Bardo... Voelde zo zwaar. Je zult het wel niet geloven, maar ik stap hier de drempel over en het is weg.' Ze zwaait haar armen om zich heen. 'De entourage hier, zo mooi en verzorgd. En niet meer misselijk.' 'Ik heb een kort maar mooi leven gehad'. Ze neemt me mee in de tijd. Haar werk in het bankwezen, 'me veel te afstandelijk'. Een eigen bedrijf met 250 man personeel opgebouwd en weer verkocht. Als interieurstyliste huizen een metamorfoses gegeven. 'En toen in Schoterhof gaan werken, een verzorgingshuis. Ik wilde mijn laatste jaren iets voor anderen doen, heb altijd al iets met anderen gehad'. Ze is nu echt op dreef. 'Ik zorgde voor de voeding. Met kleine dingen een groot verschil maken. Gewoon het eten iets anders neerleggen, er iets moois van maken, bijdragen aan het welzijn van anderen.'

Ze wijst naar de kast naast haar bed. Papier puilt uit een boek, de kaft bolt op. 'Allemaal brieven, tekeningen en wat niet nog meer van mensen van werk, bewoners en collega's. Heb blijkbaar wel iets goed gedaan.' Ze klinkt haast verbaasd. En alsof ze de vraag in mijn gedachte al heeft gehoord licht ze toe. 'Wat je moet zijn, is jezelf. Als je open staat voor de ander, ben je een

fijn mens. Als je jezelf bent, kun je ook kritiek hebben. En...', ze kijkt me diep in de ogen, '... met kritiek moet een mens ook wel wat doen. Dan ontstaat er wisselwerking.' Ik laat het op me inwerken. Nelleke pakt haar draad weer op. 'M'n huisarts. Belt ze op of ze "als persoon" langs mag komen. Snapte het niet, begreep pas later dat ze gewoon uit persoonlijke interesse en niet als huisarts langs wilde komen. Zo bijzonder. Heeft hier gewoon aan mijn bed gezeten. Zegt m'n huisarts bij vertrek: "Mag ik in je telefoon?" Snapte het weer niet, maar ze wilde me graag af en toe een appje kunnen sturen.' Nelleke valt even stil, haalt adem. 'Ik heb het daar nooit voor gedaan, maar ik krijg het goede wel terug. Ik ervaar het nu aan den lijve.'

Geklop op de deur, een vriendin staat met een aangeliende hond in de deuropening. 'Voor jou heb ik geen geheimen,' zegt Nelleke, 'kom er gewoon bij. We zijn wat aan het praten.' 'Haast keuvelen,' zeg ik, 'intens keuvelen en gelukkig niet meer over de misselijkheid waar we mee begonnen. Nelleke knikt instemmend. 'Heb trouwens nog wel één vraag.' Ik kijk naar Nelleke. Ze ziet m'n twijfel.

'Ik zei toch dat ik voor haar geen geheimen heb.' 'Toen je zei "dan hoeft het voor mij niet meer", wat bedoel je daarmee?' 'Euthanasie. Als ik het niet meer kan dragen, dan wil ik euthanasie.' Nelleke zegt het zonder aarzelen. We tasten af of we hier hetzelfde mee bedoelen, wanneer dit zou gaan spelen en hoe het traject er in de praktijk uit zou zien. Nelleke is goed op de hoogte. 'Ik snap dondersgoed dat het niet zomaar geregeld is, zal je meenemen in mijn gedachten hierover en laten we duidelijk zijn, als het niet hoeft, liever niet.' 'Dus op dit moment is het helemaal niet aan de orde?' vraag ik voor de zekerheid. 'Zoals het nu is niet, nee. Hier teken ik voor! Lekker keuvelen met vriendinnen.' 'Fijn te horen. Dan loop ik weer verder. Kunnen jullie samen keuvelen. In levende lijve of per telefoon.' Nelleke ziet m'n knipoog en lacht breeduit. 'Ja, heerlijk keuvelen.'

Herdenkingsdienst op video

De coronacrisis heeft op veel zaken en activiteiten van Bardo invloed. Dat geldt ook voor de herdenkingsdienst. Drie keer per jaar nodigen wij de naasten van de gasten die de afgelopen periode in Bardo zijn overleden uit om hen te herdenken met muziek, gedichten en verhalen. Het voelde niet goed, om dit zomaar voorbij te laten gaan. Het team opperde het idee om een herdenkingsdienst-video te maken voor de naasten die afgelopen mei waren uitgenodigd voor deze dienst.

Juist in deze crisisperiode, waarin de sociale contacten tot een minimum beperkt waren,

hadden wij het idee dat het gemis van een recent overleden dierbare meer op de voorgrond zou treden.

Door de video te maken en zo de gasten toch te herdenken, wilden wij proberen de naasten ruimte te geven voor hun emoties en hen tegelijk kracht en troost mee te geven. Fijn dat we die reacties, zoals 'stijlvol en troostrijk' en 'woorden schieten tekort' ook terug kregen. Ook was het voor onszelf een goede manier om terug te kijken op de zorg die wij deze mensen mochten geven in de laatste fase van hun leven.

Giften

Wat fijn dat we van veel mensen weer een gift voor Bardo hebben ontvangen. Mede dankzij deze giften kan het werk van Bardo worden voortgezet en uitgebreid. Anonieme gevers willen we op deze plek ook hartelijk danken voor hun mooie gebaar!

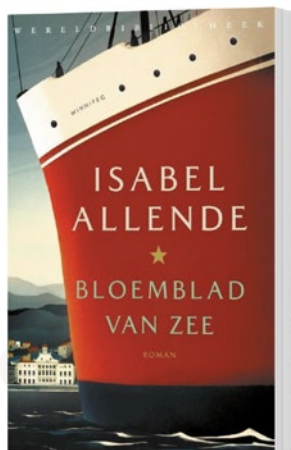
NAAM	GIFT
De heer H. Droog, <i>gift voor personeelspot als dank voor goede zorg mw. I.D. van Soest</i>	100,-
Mevrouw N. Uiterwijk, <i>gift opgehaald tijdens uitvaart mw. M.C. Fernhout-de Visser</i>	263,-
De heer en/of mevrouw N.J.L. Monné	50,-
Anoniem	70,-
Familie Wiedijk, <i>dank voor goede zorg dhr. C. Wiedijk</i>	350,-
Anoniem	15,-
Anoniem	25,-
De heer E. Maas, <i>gift opgehaald tijdens uitvaart dhr. A.A.C. Maas</i>	288,-
Erven heer B.L. Meulenbroek, <i>gift voor verblijf in hospice</i>	400,-
Erven mevrouw G.G. Visser, <i>voor liefdevolle verzorging</i>	500,-
Mevrouw A. Bijman-van Dijk, <i>gift voor verpleegkundig team</i>	200,-

Wil je ook een gift overmaken of Vriend worden?

Dat kan via rekeningnummer
NL89 RABO 0324 5720 93
ten name van
Stichting Vrienden
van Hospice Bardo.

Alvast bedankt!

Kijk- en leestip Boekentip van Jan Berkvens

Onze nieuwe geestelijk verzorger Jan Berkvens komt dit keer met een boekentip. Bloemblad aan zee van Isabelle Allende. Jan ontdekte in dit boek thema's die hem aanspreken zoals de open eindjes die je in je laatste dagen van je leven weer tegenkomt en de confrontatie met de gevolgen van de keuzes die je in je leven hebt gemaakt.

Bardo in cijfers

Van januari t/m juni 2020

Opnames hospice	49
Komend van thuis	27
Komend van ziekenhuis/verpleeghuis	23
Komend van elders	3
Overleden in hospice	53
Ontslagen uit hospice	0
Gemiddelde verblijfsduur hospice (dagen)	22,5
Kortste verblijfsduur hospice (dagen)	2
Langste verblijfsduur hospice (dagen)	138
Gemiddelde leeftijd bij opname (jaar)	74
Jongste patiënt hospice	50
Oudste patiënt hospice	100
Nieuw in zorg bij consulenten palliatieve zorg	23
Aanvragen inzet van vrijwilligers in thuissituatie	8

Jaarverslag 2019

Op de website van Bardo is het jaarverslag van 2019 te vinden. Dit vormt een mooie compilatie van de activiteiten van Bardo van het afgelopen jaar en hoe de organisatie zich ontwikkeld heeft. hospicebardo.nl/over-bardo/organisatie/stichting-bardo/jaarstukken/

Colofon: Bardo ondersteunt en zorgt voor mensen die niet meer te genezen zijn. In het hospice en thuis. Daarnaast ontwikkelt en deelt Bardo actief haar kennis en kunde over palliatieve zorg. Deze nieuwsbrief van Stichting Bardo en Stichting Vrienden van Hospice Bardo geeft donateurs en belangstellenden recente informatie over ontwikkelingen bij Bardo.

Wil je je uitschrijven, je gegevens laten wijzigen of de nieuwsbrief voortaan digitaal ontvangen?

Laat het ons weten via info@hospicebardo.nl of tel. 020 - 333 4700.

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: **opmaak** Buro IK **drukwerk** Drukkerij Groen **fotografie** Archief Bardo, Kees van der Veer **redactie** Jacqueline Schweig, Simone Koops-Ouwerkerk, Bea Zijlmans, Christiaan Rhodius

Adres Bardo: Burgemeester Jansoniushof 11 • 2131 BM • Hoofddorp • Tel. 020 - 333 47 00 • www.hospicebardo.nl

HospiceBardo
 HospiceBardo
 @HospiceBardo

Nieuwsbrief Zomer 2020
Bladzijde 6 / 6